

לכבוד
מר דן עופר
רח' הירקון 113
תל-אביב 63573

א.נ.,

1. בתשובה למכתבך המתייחס לכתבתו של מר שלמה אברמוביץ, שהתפרסם במוסף 7 ימים של עתון "ידיעות אחרונות" מיום 18.3.94, הריני להודיעך כי הצטערתי לשמוע שמצבו הבריאותי של מר אשר ידלין אינו תקין. הנני מאחל לו, מעומק ליבי החלמה שלמה ומהירה.
2. אשר ידלין שילם מחיר כבד מאד בגין המעשים שהודה בהם וזאת פרט לעונש הפורמלי שהוטל עליו ע"י בית המשפט.
3. בענין הציטוט המיוחס לי באותה כתבה בנושא אביך, השר עופר ז"ל, הוא מקוטע. יחד עם זאת אין לקבוע, חד משמעית, גם על סמך אותו ציטוט המקוטע כי כדבריך: "כל הקורא ציטוט זה בכתבה מסיק בבירור כי לדעתך אבי המנוח מעל וגנב מכספי הציבור".
4. היות ובכל זאת העלת אפשרות כזאת, אני רואה חובה לעצמי, כמי שעמד באותו זמן בראש היחידה הארצית לחקירות הונאה במטה הארצי, אשר חקרה את הנושא של ידלין וממנה התפתחה חקירה בענין השר עופר ז"ל, להסביר את הענין בהרחבה:
 - (א) הרבתי להרצות גם בתקופת שירותי וגם אחרי פרישתי (בתום 39 שנות שירות) בין היתר על נושא של עבירות הצווארון הלבן.
 - (ב) עד לפרסום ספרו של ברוך לשם "הספור המלא של חקירות השחיתות" גזרתי על עצמי בהרצאותי, שתיקה בנושא פרשת השר עופר ז"ל, גם אם הענין הועלה מפורשות ע"י צבור השואלים.
 - (ג) לאחר פרסום הספר לא הייתי מעלה את הנושא, אלא רק כתשובה לשאלה בענין זה, כאמור.
 - (ד) תשובתי הקצרה היתה מבוססת על קביעתו של היועץ המשפטי דאז (היום מ"מ נשיא בית המשפט העליון), פרופ' ברק: "כלל גדול במשפט הוא שאדם הוא בחזקת זכאי, כל עוד לא קבע בית המשפט אחרת. בחזקת זכאי היה השר עופר ז"ל בחייו וכן נשאר במותו".
 - (ה) אם היו שאלות נוספות שחייבו הסברים נוספים הייתי מסביר את הענין כך שלא ישארו יותר ספקות אצל השומעים ואפרט להלן:
 - (ו) סיפרתי שהחשד העיקרי נגד השר עופר ז"ל התבסס על עדותו של עו"ד גושן שקיבל מעמד של עד מדינה נגד אשר ידלין.
 - בהמשך חקירתו סיפר עו"ד גושן שהיה לו גם עם עופר ז"ל, בתקופה שהיה מנכ"ל שכון עובדים, הסדר דומה לזה של אשר ידלין.
 - (ז) חקירת פרשת ידלין קיבלה באותה תקופה, כיסוי של אמצעי תקשורת מעל ומעבר. הכתבים הפעילו כל האמצעים ותחבולות ע"מ להשיג אינפורמציה. בגלל אמצעי סודיות שהפעלנו ביחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) (למשל - את ידלין הסיעו לחקירה ברכב משטרת יב"שכיבה", ע"מ שהצלמים האורבים בפתחי המטה לא יבחינו בו.

לכן, לא פעם פורסמו דברים כעובדות, ע"ס השערות או אפילו דמיונות (כדגומא הסיפור הדמיוני עם השרברב שהוזמן כביכול לפתוח את סתימות בשירותים, בבית ידליון, שהוצאו ניירות שניסו להשמיד, והביאם למשטרה). באותה דרך פורסמו גם פרטים על חקירת אביך השר עופר ז"ל, למשטרה לא היתה יד בפרסומים הללו.

(ח) אני לא מאמין שיש כאלה שסבורים שהמשטרה התנכלה לו והיתה שותפה להחלטתו ה"טרגית להתאבד". כמצוטט בכתבה הנ"ל ואם יש כאלה "אני לא מבין איך אפשר להגיד זאת".

(ט) בחקירה פרשיות מסוג זה היה היועץ המשפטי לממשלה ו/או פרקליט המדינה ו/או פרקליט המחוז ו/או נציגיהם הבכירים "מלווים" את פעולות החקירתיות ביעוץ עדכני, דבר זה התבטא ע"י ישיבות משותפות שכללו דיווח החוקרים וחוות דעתם וכן חוות דעת של המשתתפים.

(י) במקרים שלא נראה היה לחוקרים שיש מקום להמשיך ולבצע פעולות וחקירות נוספות, פרט לחקירתו של החשוד, היו מעבירים את התיק לעיון פרקליט המחוז או פרקליט המדינה.

(יא) במקרה של אביך ז"ל, היתה אמנם עדותו של עו"ד גושן, אך עו"ד גושן היה במסגרת של שותף לעבירה. ע"ס עדותו בלבד של שותף לעבירה ללא עדות מסייעת, אי אפשר להרשיע אדם בבית משפט, פרט לעבירות שוחד ולכן פרקליט צריך להכריע בגורל התיק.

(יב) היה ברור לנו הכל מה שעו"ד גושן היה מסוגל למסור בחקירתו. ממנו לא ציפינו להשיג הוכחות נוספות. לא נראתה לנו אפשרות להשיג הוכחות נוספות מפעולות או חקירות אחרות פרט להשמעת גירסתו של החשוד. בשלב כזה היה צורך לקבל אישור מהיועץ המשפטי להזמנתו של החשוד למסירת גירסה ולשם כך מעבירים תיק לפרקליטות.

(יג) באותה תקופה התהלכו שמועות בציבור שחשודים המוזמנים ליאח"ה עוברים זעזוע. כשהגיע צו לזמן את אביך ז"ל להשמעת גירסתו, רציתי למנוע ממנו זעזוע כזה ולכן ביקשתי מפיקוד המשטרה להעביר את נושא החקירה של אביך ז"ל, ליחידה שבראשה עמד תנ"ץ מינקובסקי והדבר אושר ע"י הפיקוד, והוא לא הוזמן לחקירה ליאח"ה.

(יד) אני מתגאה בכך כי ביאח"ה שבראשה עמדי נהגנו בזהירות מיוחדת לגבי חשדות, אפילו שהתבססו על עדויות שנמסרו לגבי חשודים. גם במקרים שהיתה ברשותנו עדות מרשיעה וחד משמעית מטעם נותן השוחד לגבי מקבלו לא פעלנו אוטומטית. זכור לי מקרה של קבלן חיפאי שמסר עדות במשטרת חיפה לפיה שילם שוחד לפקיד בכיר בעיריית חיפה, פיקוד המשטרה העביר את הנושא לחקירה ביחידתי. כשקראתי את החומר סברתי כי האיש משקר והוראתי להביאו לחקירה כחשוד בכך. אחרי יום של חקירה מאומצת המתלונן, הודה ששיקר (בגין כך הובא למשפט ונידון למאסר).

(טו) המקרה שספרתי אינו היחיד. חוקר מנוסה חייב להיות זהיר. למדנו שהשמצות והאשמות שווא אינן נדירות כלל. נתקלים בכך בתחום כלכלי, משפטי ובמיוחד בתחום פוליטי ומטרתן לחסל או לפחות לנטרל יריבים.

(טז) כדוגמא לזהירות בהגשת כתבי אישום, זכורים לי שני נושאים שחקרנו האחד בתקופת כהונתו של מ"מ נשיא בית המשפט העליון השופט ברק כיועץ המשפטי לממשלה והשני בתקופת כהונתו של השופט העליון הפרופ' זמיר כיועץ המשפטי לממשלה. במקרה ראשון ניהלנו חקירה ממושכת (כמה שנים) בענין אישיות פוליטית מסוימת ובסוף העברנו את התיק לפרקליטות בהמלצה להעמיד את האיש למשפט, היועץ המשפטי דאז פרופ' ברק החליט לסגור את התיק. הגשנו ערעור על החלטתו ובישיבה משותפת אחרי השמעת טענותינו נימק היועץ המשפטי את החלטתו בין היתר בכך שאמנם יש בתיק 50% סיכויים להרשעה אבל נשארו 50% סיכוי לזיכוי ולכן אינו מוכן להגיש כתב אישום, במחשבה שניה, הצדקנו את עמדתו.

במקרה השני העברנו תיק פלילי נגד אישיות פוליטית ליועץ המשפטי דאז הפרופ' זמיר בהמלצה להעמידה למשפט פלילי. היועץ המשפטי לאחר עיון בתיק התקשר אלי טלפוניית וביקש לשלוח לבדיקת פוליגרף את עד המדינה שעל עדותו היתה מבוססת האשמה של האישיות הפוליטית. הסברתי לפרופ' זמיר כי אני מאמין לעד (שגם הוא היה אישיות פוליטית) וכי מצבו הנפשי של העד מאד מתוח בגלל הפרסומים בדבר היותו עד מדינה ולכן אני חושש שהפוליגרף לא יתן תוצאות נכונות והצעתי שאשלח אליו ואל פרקליט המדינה דאז (היום שופט עליון) גבריאל בדך שהם אנשים מנוסים בענין שישוחחו עם העד ויתרשמו אם הוא דובר אמת או משקר. לפי הסכמתו של היועץ המשפטי נשלח העד לשיחה ואחריה שוב התקשר הפרופ' זמיר והודיע לי שהתרשמו אמנם שהעד דובר אמת, אבל ללא תוצאות חיוביות בפוליגרף לא יוגש כתב אישום -

בהמשך העד נבדק בפוליגרף התוצאות היו חיוביות, הוגש כתב אישום ולמרות הכל, הנאשם זוכה מחמת ספק. הזיכוי הזה התבסס בצדק על כלל משפטי הקובע, שאם בליבו של השופט מתעורר ספק סביר הוא חייב לזכות את הנאשם.

(ז) את המקרים הללו הבאתי ע"מ להצביע גם על הזהירות שנקטו החוקרים ביאח"ה ורשויות הפרקליטות תוך הדגשת מצבים, הרבה יותר תמורים ממצבו של אביך השר עופר ז"ל, שהחשודים בהם יצאו חפים מפשע ולכן מוצדקת ומובנת אימרתו של היועץ המשפטי דאז פרופ' ברק:

"בחזקת זכאי היה השר עופר ז"ל בחייו וכן נשאר במותו" וזאת גם דעתי.

אם היו כאלה שהבינו אותי לא נכון יש לי רק להצטער על כך.

בכבוד רב,

בנימין זיגל ניצב (גימ)